

Izšla vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, St. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

Cene oglasov se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 25 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stot.; za smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Mala oznanila po 3 stot. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglase sprejema inšerlatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilniški račun št. 641.652. TELEFON štov. 1157.

Brzjavne vesti.

Ogrska kriza.

NOVISAD 11. Magistrat je sklenil, da se pokori ukazom ministra notranjih stvari, da izroči dobrovoljno uplačane davke, da ne bo oviral prijav rekrutov ter da bo podpiral priskrbovanje nadomestnih rezervistov.

Nesreča na železnici.

OSJEK 11. Pri Doljem na progi dravske doline je skočil s tira tovorni vlak, en sprovodnik je bil ubit, strojevodja je bil težko, kurjač pa lahko ranjen.

Iz Makedonije.

CARIGRAD 11. Porta je prejela vest, da se devet grških čet pripravlja, da vderejo v Makedonijo. Porta je na to opozorila grško vlado in najbrž se tozadevno obrne tudi na velevladi.

Nesreča v premogovniku.

SZOMBYA 11. V rovu premogovniku Anina se je zrušil premog, usled česar sta bila ubita dva rudarja.

Grozna nesreča v premogovniku v Couriesu.

LENS 11. Požar v rudniku je trajal že mesec dni. Rudarji obdolžujejo inženirje brezbriznosti, češ, da bi bili isti morali ustaviti delo v rudniku. Radi velike razburjenosti se je bati resnih dogodkov. Glasom zadnjih sporočil znaša število ponesrečenecv 1100.

Konferenca v Algecirasu.

ALGECIRAS 11. Na včerajšnji seji sta bili bančno in policijsko vprašanje izročeni redakcijski komisiji. Nemški odposlanec se je principijelno pridružil avstro-ogrskega načrta. Razpoloženje je pomirljivo in daja nade za ugodno rešitev.

Dogodki v Rusiji.

Japonska naročila v Rusiji.

PETROGRAD 11. (Petr. brz. ag.). Listi poročajo, da je japonska uprava pri tukajšnjemu zastopniku neke velike tovarne za platno v Jaroslavu naročila 20.000 komadov platna.

KAZAN 11. Neznani storilci so v cerkvi samostana Kiziča oropali čudotvorno podobo devet mučnikov.

VARŠAVA 11. V predmestju Praga je množica napadla policijsko patruljo; dva policista sta bila ustreljena, en delavec pa ranjen.

LODZ 11. Ivanov, načelnik okrožja Lask, je bil v Pabijancih ustreljen.

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nad tjeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. C. Š.

— Kri bo tekla, mladi gospod! — se je oglašil eden konjenikov v bližini Stankovi. Gričani se zbirajo na vseh straneh in zdi se, da nam z lepa nič ne dajo.

— Ho, to je tisto česar si najbolj želim tudi jaz! je odrezal poročnik, lopnivi je z roko ob ročaj svojega meča. Krvi bi želel — te gnjusne gričanske krvi. Ali se bojiš spopada?

— Eh, ne bojim se, gospod, je odgovoril konjenik, saj to ne bi bil prvi moj spopad, ali moglo bi se slabo izteči za nas.

— Za nas, kako?! je zakričal Stanko. Potem morate biti plašljivi. Ali glejte na me, se je obrnil sedaj proti svoji četi. Kdor bi le pomislil na umaknitev, pogine pod mojim mečem.

Konjeniki, začuvši odločne besede

Domače vesti.

Smrtna kosa. Sinoči je po dolgi in mučni bolezni preminul pri sv. Ivanu, veleposestnik, bivši mestni odbornik in vrli rodoljub, gospod Ivan Marija Vatovec. Lahka mu zemljica!

Volilni shod na Kontovelju. Predvčerajšnjim ob 8. uri zvečer se je vršil na Kontovelju volilni shod, katerega so se udeležili kontoveljski volilci v lepem številu in katerega so obiskali tudi nekoji proseški in kriški volilci. Shodu je predsedoval v imenu političnega društva „Edinost“ g. Dr. Gustav Gregorin, kateri, je v primernem govoru označil pomen predstojećih občinskih volitev izreki nado, da bodo kontoveljski volilci kakor vedno do sedaj tudi o teh volitvah visoko držali slovensko zastavo ter volili kandidata, katerega jim predloži pol. društvo „Edinost“ po zaslišanju menenja volilcev vsega okraja. Prehajaje na osebo kandidata je omenjal govornik, da mu je znano, da bi želeli kontoveljski volilci voliti svojim zastopnikom v mestnem svetu svojega sovaščana gosp. Jakoba Štoka. Politično društvo „Edinost“ da bi pač ne imelo ničesa proti osebi gosp. Jakoba Štoka, kakor taki. Nasprotno priznava velike zasluge, katere si je stekel gosp. Štoka za narodno in gospodarsko vzbujanje na Kontovelju ter priznava, da se je v prvi vrsti zahvaliti neumornemu delovanju gosp. Jakoba Štoka, da zavzemajo Kontoveljci tako mesto v naši narodni organizaciji. Razumljiva je torej in hvalevredna želja Kontoveljcev skazati svojemu zaslužnemu sovaščanu svojo hvaležnost in zaupanje s tem, da bi ga volili v mestni svet.

A gosp. Jakob Štoka nima le zasluge za Kontovelj, on ima tudi velike zasluge za mestno Slovenstvo, katere si je stekel s tem, da je povslep „Dramatično društvo“ v Trstu na ono stopinjo, na kateri se isto nahaja danes. Brez njegove neumorne delavnosti in požrtvovalnosti bi „Dramatično društvo“ ne bilo doseglo te stopinje, a istotako je gotovo, da ga to društvo pri današnjih razmerah ne more pogrešati. Posledica izvolitve gosp. Štoka v mestni svet bi pa bila, da bi moral isti opustiti delovanje v tem društvu, katero spolnuje tudi važno nalogo v naši narodni organizaciji. Radi tega prosi politično društvo zavedne kontoveljske volilce, da doprine-sejo skupni stvari to žrtev, da odstopijo od nameravane kandidature in to tem več, ker sam gosp. Štoka to želi v interesu stvari ter da se pokore narodni disciplini. Govorec o disciplini govornik ne misli

zapovednika, so zagrabili čvrsteje za vito kopje in čakali na nadaljnje zapovedi.

Plamtečim očesom se je začel sedaj Stanko ozirati na vse strani. Kamor-koli je vrgel oko, povsodi je videl vrvenje in ljudij, oboroženih s kopjem, loki in sekirami.

V srednji ulici, kjer je stala hiša Živana Benkovića, se je zbrala največja gruča meščanov, med katerimi je v prvi vrsti stal čestiti Živan opasan z mečem in držeci oestro helebardo v levi roki.

— Tu je nekje hiša mojega budodelca! si je mislil Stanko in je, vzravnavši se na konju, pogledal po vrsti hišic, ki so se raztezale proti dvercem. Oko mu je obtičalo na hiši, pred katero je bil mal vrtič in ki je bila vsa opletana z bršljanom. To je, to mora biti hiša Živanova!

— je govoril poročnik sam seboj v prita-jevanem ganotju. — Tu sem — sedaj se spominjam živo — pretevel prvo dobo svojega detinstva — tu so skrbeli za-me, objemali in poljubovali — a jaz nisem vedel, da je to vse le hinavstvo, laž, da so ti objemi satanske mreže, ki me drže v njih, a poljubi kačji strup — — — Ha,

vi krvniki očeta mojega in nesrečne ma-

vojaško disciplino, katera prihaja od zgoraj samovoljno, nego disciplino, katero si moramo naložiti sami, da pomoremo skupni stvari do zaželenega cilja. V imenu take discipline predlaga kandidatom za IV. okraj gosp. Alojzija Goriupa iz Proseka, ki je že častno zastopal ta okraj in kateri ni bil kandidiran v zadnji volilni perijodi vsled lastne želje.

Za g. Dr. G. Gregorinom oglašil se je na to za besedo gosp. Anton Starac s Kontovelja, kateri je v imenu kontoveljskih volilcev izjavil, da se isti, uvažuje tehtne razloge navedene od predgovornika in pokoré se želji gosp. Štoka samega, kakor tudi narodni disciplini, udajo želji izraženi od predgovornika ter da sprejmejo kandidaturu gosp. Alojzija Goriupa.

Gosp. Jakob Štoka, ki se je tudi udeležil shoda, zahvalil se je predgovornikom na laskavih besedah in priznanjih za njegovo delovanje na narodnem polju ter obljubil, da bode tudi v bodočnosti po svojih močih deloval v prid svojih dragih sovaščanov in na korist narodne stvari v mestu samem, kakor dosedaj. Kandidature ne more sprejeti, ker bi moral v tem slučaju opustiti delovanje na polju dramatike, katerej se je posvetil. Priznanje na tem polju in čast, katero mu skazujejo tržaški Slovenci rad deli se svojimi sovaščani, katere poziva, naj podredijo svoje osebne želje skupni koristi.

Govorila sta še gosp. Valentin Čibic s Proseka in Anton Starac s Kontovelja, na kar je bila po zaključnem govoru gosp. Dr. G. Gregorina enoglasno sprejeta kandidatura gosp. Alojzija Goriupa za VI. volilni okraj.

Socijalističen volilni shod se je vršil včeraj od 1/11. do 2. ure pop. v gledališču Politeama Rossetti ob ogromni udeležbi. Govornika Valentin Pittoni in odvetnik Dr. Puecher sta ostro napadala Progressovo in novo ljudsko stranko. Dr. Puecher je v dolgem govoru razvijal socijalistični komunalni program ter zavračal trditve Piccola, da je program socijalistične stranke že deloma izvršen deloma proučen od vladajoče stranke, odnosno da je oni del socijalističnega programa, ki se peča z davki neizvršljiv.

Koncem je predložil Valentin Pittoni socijalistične kandidate za III. volilni razred, med kojimi se nahajajo večinoma občinski in poštni uradniki, zdravnik Dr. Sinigaglia in odvetnik Dr. Puecher. Govornik je zatrjeval, da je zmaga socijalističnih kandidatov skoraj zagotovljena. S tem, da so socijalisti postavili 12 kandidatov za

tere moje! — Kri je vzkipela v mladih žilah poročnikovih in vspodbol je konja nehote ter pohitel proti gruči Gričanov, ki so niže stali oboroženi. Konjeniki so pohiteli za njim.

— Kaj delate tu? je zakričal mladenič temnim obrazom, postavivši se tik pred vrste meščanov.

— Oprosti, mladi gospod, se je oglašil Živan, stopivši korak naprej — ali umestneje je, da mi vprašamo, kaj ti delaš tu s škofovo četo?

— Dobro, da vprašam — je odgovoril Stanko, ošiniši Živana prezirljivim pogledom — vedite torej, Gričani — je zakričal potem močnejšim glasom — da sem poslan od svojega poglavarja, škofa Ivana, da pobrem od vas šestnajstino žita, ki mu jo dolgujete že dve leti — — —

Glasno mrmranje Gričanov je pretekalo besedo poročnikovo.

— Ne bučite! — je zakričal Stanko ježno — in poslušajte, kaj vam povem dalje. Ker ve moj gospodar, da ste ostali brez žita, da vam je letos megla požrla ves pridelek, dovoljuje, da plačate šestnajstino v vinu, ki ga imate dovolj. Kdor pa noče dati vina, more plačati tudi v denarju.

III. volilni razred ter ostro napadali na shodu novo ljudsko stranko (partito popolare) je seveda definitivno odklonjen vsak kompromis mej tem dvema strankama. Slovenski volilci III. razreda naj se za sedaj ne vežejo na nobeno stran ter naj počakajo parolo političnega društva „Edinost“, katera se objavi najkasneje v sredo zjutraj.

Kdo žali? Kdo izživlje? Prejeli smo: Gospod dopisnik „Rdečega prapora“ me je označil za antisemita. Tako so me socialni demokratje krstili tudi na javnem shodu pri sv. Jakobu. Sicer je že dovolj pojasnil neki dopisnik v „Edinosti“, kako da je ta napad name popolnoma neosnovan. Ali vendar Vas prosim, da mi dovolite nekoliko prostora, da tudi jaz povem na kratko, kaj da sem rekel na omenjenem javnem shodu pri sv. Jakobu, oziroma, kaj da sem hotel izjaviti na podlagi svojega lastnega opazovanja. Morda res nisem izrazil vsega tako, kakor sem hotel, česar mi ne more nikdo šteti v zlo. Priprost človek sem in nisem vajen govoriti na javnih shodih. Potem pa je bil tudi velik hrup in socialni demokratje so mi vedno posezali v besedo.

Ko je gospod Kopač v svojem govoru omenjal boj med avstrijskimi narodi in tudi našteval provzročitelje in krivce v teh bojih, prišel je do zaključka, da delavstvo bi moralo biti složno in da bi se moralo odtezati narodnim bojem. Zakaj naj ne bi — je menil govornik — tu v Trstu italijanski delavec v miru živel s slovenskim, zakaj neki naj bi slovenski delavec žalil italijanskega, ali poslednji slovenskega? Vsa čast gospodu Kopaču, ker izrazil je mnenje, ki je potrjamo vsi. Res je, da je sovražstvo med delavci le njim na škodo! Ali kakor se v principu strinjamo z gospodom Kopačem, tako gremo navskriž njim, ako treba odgovoriti na vprašanje: kdo je tu v Trstu v praksi kriv, da je to sovražstvo?!

To vprašanje je bilo povod, da sem se oglašil za besedo in govoril sem iz lastnega prepričanja, na podlagi lastnih opazovanj in skušenj. G. Kopač naj mi veruje, da je to sila redek slučaj, da bi slovenski delavec, ako ni provociran v to, žalil drugorodca. Če se kedaj dogaja kaj takega, so to le posamični, zelo redki slučaji — in še do teh prihaja navadno le, ako so bili našinci izzvani.

Nasprotno pa se prav pogosto dogaja od strani delavcev iz kraljestva, da žaliijo domačine. Vsako priliko porablajo, da se razžalivo izražajo ali o posamičnih osebah,

— Ne damo nič! so zagromeli Gričani v en glas.

— Kdo ne da, kdo je to, naj se oglaš! je vskliknil mladi poročnik, ki ni bil navajen, da bi mu se kdo upiral.

— Jaz ne dam, mi vsi ne damo! se je oglašil Živan z možko besedo. Radi te šestnajstine smo se pritožili pred kraljem, in ravno včeraj nam je došlo pismo od bana, da je milostljivi naš kralj odredil preiskavo proti škofu.

— Preiskavo ima pravico voditi škof — je odgovoril poročnik krhko — a meni je vršiti le njegov nalog.

— Ali nalog je nasilje! je zakričal Živan.

— Zato naj odgovarja škof — ali vi se morate pokoriti in odprite svoje kleti! — — — Ne šalite se z menoj! — — —

— Ne damo nič! so ponevili Gričani gromovito.

— Raje poginemo prej vsi! je zaklical ježno Živan poročniku.

— A kdo si ti... se je obrnil sedaj Stanko ponosno proti Živanu — ki vse druge hujšaš na upor?

(Pride še.)

